

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de gemeenteraad van de
Gemeente Heiloo
Postbus 1
1850 AA HEILOO

Haarlem, 11 mei 2016

Betreft : Accountantsrapport 2016 gemeente Heiloo
Reg.nr.: 101699/215/382/1666

Geachte leden van de Raad,

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2016 van uw gemeente, presenteren wij u hierbij de resultaten van onze controle.

De hierin opgenomen bevindingen en aanbevelingen hebben wij reeds ambtelijk in concept besproken.

De jaarrekeningcontrole is dit jaar bij uw gemeente op een prettige en in een constructieve samenwerking verlopen. Wij hebben van het management en medewerkers een goede medewerking en alle benodigde informatie ontvangen. Onze dank hiervoor.

Wij zijn gaarne bereid tot het verstrekken van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: accountantsrapport 2016

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2016

GEMEENTE HEILOO

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	INLEIDING	1
1.1	Algemeen.....	1
1.2	Oordeel met beperking inzake rechtmatigheid sociaal domein 2016.....	1
1.3	Controleaanpak	2
2.	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES	3
2.1	Controleplan en -protocol	3
2.2	Risicoanalyse.....	3
2.3	Controletoleranties.....	3
3.	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE ..	5
3.1	Uitvoering verbijzonderde interne controle	5
3.1.1	<i>Algemeen</i>	5
3.1.2	<i>IC bij de BUCH</i>	5
3.1.3	<i>Controleplan 2015/2016</i>	5
3.2	Conclusies uit de interne controle	5
3.3	Opvolging bevindingen interim-controle	6
4.	SOCIAAL DOMEIN	8
4.1	Inleiding.....	8
4.2	Conclusies interim controle en stand van zaken jaarrekening	8
4.3	Beheersing processen op dit moment.....	8
4.4	Resterende fouten en onzekerheden	9
4.4.1	<i>Juistheid en volledigheid Wmo en Jeugdwet</i>	9
4.4.2	<i>Status Wmo (begeleiding)</i>	10
4.4.3	<i>Status Jeugdzorg</i>	10
4.4.4	<i>Rechtmatige besteding bij de Wmo en Jeugdwet</i>	11
4.4.5	<i>Persoonsgebonden budgetten</i>	11
4.5	Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse	12
5.	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE.....	13
5.1	Jaarrekeningproces	13
5.2	Begrotingsrechtmatigheid	13
5.3	Administratievoering	13
5.4	Implementatie contractenbeheer	14
5.5	Opmerkingen jaarverslaggeving.....	14
5.5.1	<i>De jaarrekening en de BBV</i>	14
5.5.2	<i>Programmarekening van baten en lasten</i>	15
5.6	Balans en financiële positie	15
5.6.1	<i>Nieuw reservebeleid gemeente Heiloo</i>	16
5.6.2	<i>Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen</i>	16
5.7	Voorzieningen.....	16
5.7.1	<i>Voorziening afvalstoffenheffing</i>	16
5.7.2	<i>Voorziening riool</i>	16

5.8	Grondexploitaties en paragraaf grondbeleid	17
5.8.1	<i>Actualisatie grondexploitaties en de verliesvoorziening</i>	17
5.8.2	<i>Nota Grondbeleid</i>	17
5.8.3	<i>Invloed BBV-regelgeving</i>	18
5.8.4	<i>Overwegingen bij de actualisatie grondexploitaties</i>	18
5.8.5	<i>Van NIEGG naar materiele vaste activa</i>	20
5.8.6	<i>Gronden in exploitatie</i>	20
5.8.7	<i>Advies Commissie BBV</i>	20
5.9	Financiering projecten	21
6.	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	21
6.1	Algemeen	21
6.2	Afwikkeling subsidieregelingen	21
6.3	Rapport van bevindingen	22
7.	OVERIGE BEVINDINGEN	23
7.1	Fiscale aangelegenheden	23
7.2	Wet Normering Topinkomens (WNT)	23
7.3	Fraude	23
7.4	Uitgebreidere controleverklaring	23
8.	CONCLUSIE	24
8.1	Geconstateerde fouten en onzekerheden	24
8.2	Samenvatting bevindingen in dit rapport	24
8.3	Controleverklaring	25
	Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage	26

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Heiloo
Postbus 1
1850 AA HEILOO

Haarlem, 11 mei 2017

Reg.nr. : 101699/215/382/1666
Betreft : Accountantsrapport 2016 gemeente Heiloo

Geachte leden van de Raad,

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo gecontroleerd. In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer.

1. INLEIDING

1.1 Algemeen

Met het raadsbesluit van 9 november 2015 heeft u ons de opdracht tot accountantscontrole gegeven voor de boekjaren 2015 en 2016. In dit rapport kijken wij naast de verschillende aspecten rondom de verdere implementatie van het sociaal domein, ook naar de overige ontwikkelingen op het gebied van financieel administratief beheer. Dit mede in het kader van de overdracht naar de BUCH organisatie met ingang van 1 januari 2017.

1.2 Oordeel met beperking inzake rechtmatigheid sociaal domein 2016

Gelet op de onzekerheden binnen het sociaal domein hebben wij onze (concept) bevindingen met betrekking tot de stand van zaken in het sociaal domein bij de afronding van de controle – net als voorgaand boekjaar - in de vorm van een beknopt 'controle memorandum' vastgelegd. Dit memorandum d.d. 2 mei 2017 is zowel aan het college, als aan de raad voorgelegd.

In de kern is de vraagstelling aan uw gemeente geweest: het wel, dan wel niet (meer) doorgaan met het controleren van de rechtmatigheid inzake het sociaal domein. Het betreft dan specifiek de bestedingen voor de Wmo-begeleiding en de Jeugdzorg, inclusief de persoonsgebonden budgetten. Op 8 mei 2017 heeft de raad, als opdrachtgever voor de accountantscontrole, besloten dat de accountant geen verdere werkzaamheden zal verrichten m.b.t. het sociaal domein over 2016. De consequentie van het besluit is, dat vanwege een materiële onzekerheid ten aanzien van de rechtmatigheid, een beperking in het oordeel is afgegeven. In de controleverklaring 2016 is dit oordeel als volgt verwoord:

'Voor zorg in het kader van de taken Wmo-begeleiding en Jeugdzorg (zowel in natura, alsmede verstrekkingen via persoonsgebonden budgets) die de gemeente zelf toekent, is de gemeente voor de juiste levering van de zorg door de zorgleveranciers aan inwoners van Heiloo afhankelijk van derden. De gemeente Heiloo heeft contractueel met zorgverleners afgesproken dat zij aan de hand van een verantwoordingsrapportage, inclusief accountantsrapportage (bij contracten hoger dan € 125.000,-) onderbouwen dat de gefactureerde zorg feitelijk is geleverd. Ten tijde van het afronden van onze controle d.d. 2 mei 2017 heeft de gemeente Heiloo een beperkt aantal verantwoordingen inclusief controleverklaringen van zorgverleners ontvangen. Om deze reden kunnen wij niet met zekerheid de rechtmatigheid van de verantwoorde zorgkosten over 2016 vaststellen. Deze onzekerheid overschrijdt de goedkeuringstolerantie van 3%. Wij verstrekken derhalve een oordeel met beperking ten aanzien van het aspect financiële rechtmatigheid.'

Wij merken op dat ten aanzien van het onderdeel 'getrouwheid' het oordeel wel 'goedkeurend' is, alsmede dat de aanpak in Heiloo in 2016 in lijn is met de in de ledenbrief VNG/NBA beschreven uitgangspunten ('lokaal maatwerk').

Natuurlijk geven wij in dit rapport (hoofdstuk 4) op ons oordeel rondom het sociaal domein een uitgebreide toelichting en geven wij aanbevelingen om de interne beheersing, thans in de BUCH organisatie, te verbeteren.

1.3 Controleaanpak

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen, namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle en geven wij een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle. In hoofdstuk 4 gaan wij specifiek in op het sociaal domein. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

Daarna zullen de bevindingen in het kader van de SiSa (Single information Single audit) aan de orde worden gesteld. Na de overige bevindingen en actualiteiten sluiten wij het rapport af met de conclusies.

2. CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en -programma's, dit zowel ten aanzien van getrouwheids- als rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten en de SiSa bijlage en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2016 is vastgelegd in het 'Controleprotocol voor de accountantscontrole jaarrekening 2016' vastgesteld in uw raadsvergadering van 6 februari 2017. Daarnaast maken wij bij de planning van onze controle gebruik van het normenkader, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, en ook op 6 februari 2017 is vastgesteld. Aanvullend is in paragraaf 3.2.2 van het controleprotocol 2016 een nadere aanwijzing gegeven met betrekking tot de controleopdracht. Voor het sociaal domein wordt ook 2016 nog beschouwd als een transitie-c.q. overgangsjaar.

De aanwijzing in hoofdstuk 3 van het controleprotocol betekende onder meer dat door de toevoeging van het addendum bij de dienstverleningsovereenkomsten met de zorgleveranciers het mogelijk werd de contractuele bepalingen ruimer te interpreteren. Ons is verzocht het betreffende addendum bij het accountantsonderzoek te betrekken. Wij merken op dat in praktische zin weinig gebruik is gemaakt van het addendum omdat de zorgleveranciers en ook de SVB ten tijde van de afronding van de controle slechts in beperkte mate (juiste) gegevens hebben aangeleverd aan de gemeente.

Het geheel van het controleprotocol voor de accountantscontrole jaarrekening 2016 (inclusief het normenkader 2016) is het uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening en het jaarverslag 2016.

2.2 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening.

2.3 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (in % lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	–	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (in % lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	–

Op basis van de jaarrekening 2016 van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 0,47 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 1,4 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

In het controleprotocol heeft u een rapporteringsgrens van € 75.000,- vastgesteld, dan wel 5% van de totale lasten op programmaniveau.

3. UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 Uitvoering verbijzonderde interne controle

3.1.1 Algemeen

De basis voor de interne controle is het 'Interne controleplan 2015/2016' van de gemeente Heiloo. Het intern controleplan geeft inzicht in de activiteiten en voorwaarden (op hoofdlijnen) die nodig zijn ter uitvoering van deze interne audits. Om deze taak adequaat uit te voeren is er een planning gemaakt en zijn voorwaarden gesteld. De uitvoering van de verbijzonderde interne controle vindt bij de gemeente Heiloo plaats aan de hand van het hiervoor genoemde controleplan. Dit plan geeft voldoende structuur aan van de activiteiten en voorwaarden ter uitvoering van deze interne controles.

3.1.2 IC bij de BUCH

In verband met ambtelijke samenvoeging in BUCH-verband hebben wij vorig jaar geadviseerd om het proces 'verbijzonderde interne controle' met de andere BUCH-gemeenten zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen (meer concreet: gelijke opzet/structuur van selecties en deelwaarnemingen, checklists, controlememorandums, uitwisselen van interne controlemedewerkers etc.). Dit is onder meer van belang voor de processen in het sociaal domein met het doel te komen tot verdere verbeteringen in de verantwoording van de zorgbudgetten, maar uiteraard ook voor de andere (bulk)processen. Wij zien (en horen) bij de eindejaarscontrole, dat vanwege de overdracht van taken en medewerkers, dit proces nog in ontwikkeling is en nog moet worden verbeterd.

Naar wij hebben begrepen is een IC-plan 2017 voor de BUCH beschikbaar; wij zullen mede ter voorbereiding van de komende interim-controles bij de BUCH de planning en aanpak nog nader beoordelen en afstemmen.

3.1.3 Controleplan 2015/2016

In het controleplan van de gemeente Heiloo zijn alle relevante (kern)processen (inclusief Sisa) geselecteerd voor specifieke beoordeling. Ook de nieuwe taken in het sociaal domein, zijnde de Wmo begeleiding en de Jeugdzorg, zijn onderdeel van de VIC 2016. De uitvoering in 2016 vond in twee controle-perioden plaats.

De meeste procesbeoordelingen zijn onder leiding van de controller medio maart 2017 afgerond. De rapportage-structuur rondom de interne controle ontwikkelt zich: dit jaar is er over bijna elk proces een controlememorandum opgesteld, waarbij niet alleen feitelijke controlegegevens en -bevindingen worden weergegeven, maar waar mogelijk ook adviezen ter verbetering of aanvulling van processen worden gegeven. Wij hebben de overall bevindingen van de VIC 2016 met uw controller besproken.

3.2 Conclusies uit de interne controle

De rapportages naar aanleiding van de interne controles geeft een goed beeld van de uitgevoerde interne controles. Uit onze eigen deelwaarnemingen alsmede de beoordeling van de interne controles bleek dat wij de conclusies delen. De belangrijkste bevindingen uit de interne controles zijn voorgelegd aan de vakafdelingen en zijn c.q. zullen worden opgepakt. Bij de volgende interim controle zullen wij de opvolging van de interne bevindingen reviewen.

3.3 Opvolging bevindingen interim-controle

Conform onze opdracht hebben wij alle relevante controlebevindingen in onze managementletter van 26 december 2016 gerapporteerd. De interim-controle is vooral gericht op de kwaliteit van de interne beheersing, inclusief het rechtmatigheidsbeheer, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen uit de interim-controle zijn, samen met de voortgang / opvolging ervan, in de onderstaande tabel op hoofdlijnen weergegeven.

Overigens houdt de gemeentecontroller, ter bewaking van de voortgang, een actielijst bij waarmee de ontwikkelingen rondom aanbevelingen uit de managementletter, maar ook uit eerdere rapportages, worden bewaakt. Ook de belangrijkste VIC bevindingen 2016 zijn in onderstaande tabel verwerkt. De hieronder gemelde status/voortgang per aanbeveling, is mede daaraan ontleend.

nr.	Aanbeveling	opvolging aanbeveling (status april 2017)
1	Terugkoppeling bevindingen VIC aan managementteam en in afschrift aan het college.	Wij hebben een overall overzicht 2016 inzake de VIC ontvangen met status en vermelding van de belangrijkste bevindingen.
2	Bij de onderzochte jeugdhulpdossiers is intern vastgesteld dat (interne) termijnen voor het indienen van documenten, niet in alle gevallen zijn gehaald. Dit hangt mede af van de medewerking van cliënten.	Termijnoverschrijdingen hebben geen invloed op het oordeel rechtmatigheid, maar is wel een aandachtspunt in het kader van de interne beheersing bij de BUCH.
3	Bij de verstrekte subsidies wordt door instellingsaccountants geen oordeel gegeven over de rechtmatige besteding van de subsidie.	Advies om dit aspect mee te nemen in de (geharmoniseerde) subsidieverordening BUCH-verband.
4	Advies om ten aanzien van de dienstverlening c.q. leveringen afvalinzameling, schoonmaakwerkzaamheden en de leveringen van brandstof een (Europese) aanbestedingsprocedure te gaan volgen voor de jaren 2015/2016.	College heeft begin 2016 een gemotiveerd afwijkingbesluit genomen. Deze constatering / fout telt niet meer mee voor de oordeelsvorming rechtmatigheid over 2016.
5	Naast hiervoor genoemde aanbestedingen zal in de BUCH / Heiloo moeten worden beoordeeld of er Europees moet worden aanbesteed. Dit risico geldt ook voor diensten zoals de inhuur planeconoom, verkeersdeskundigen, projectleiders civiel, uitkeringsadministratie en klantmanagers welzijn.	Advies om in de BUCH / Heiloo op de juiste wijze aan te besteden bij inhuur externen.
6	Interne controle op juistheid salarissen m.b.t. de invoer van premiepercentages / franchise is niet gebaseerd op brondocumenten. Een foutieve invoer werkt door op het gehele salarisproces.	Advies om hierbij de formele opgaven van de Belastingdienst of het ABP te gebruiken.
7	Voor zorgleveranties onder de € 125.000,- wordt geen controleverklaring vereist van de zorginstelling. De gemeente Heiloo dient hiervoor dan zelf op andere wijze de rechtmatigheid van de zorgleveranties vast te stellen. Naar wij hebben begrepen is in BUCH-verband aangegeven om bijvoorbeeld mogelijk een bel-ronde te initiëren.	Advies om dit aspect in BUCH-verband verder uit te werken. Mogelijk zijn er ook andere aanknopingspunten voor interne controle vanuit de gemeente. Wij hebben de hiermee samenhangende onzekerheden meegewogen bij het oordeel over de rechtmatigheid van het sociaal domein 2016.
8	Kritische blik op de beoordeling van de lijst met vaste activa op bestaan, functie en realiteit. Zo nodig dient een afwaardering plaats te vinden.	Geen informatie bij de jaarrekeningcontrole ontvangen. Medegedeeld is dat wel een globale beoordeling plaatsgevonden.

9	Advies taxatie gronden Zuiderloo t.b.v. jaarrekening 2016. Hiermee verkrijgt de gemeente een objectief beeld van waarde van de gronden.	Advies is nog niet opgevolgd.
10	Beschrijven / ontwikkelen van de belangrijkste gemeentelijke processen (AO/IB).	Gezien de transitie naar de BUCH niet meer zinvol. Procesbeschrijvingen zullen in de BUCH moeten worden gerealiseerd en is aandachtspunt voor 2017.
11	Leg de jaarlijkse geactualiseerde grondexploitaties ter besluitvorming aan de raad voor.	Uw raad zal de actualisatie van de grondexploitaties goedkeuren tegelijkertijd bij de goedkeuring van de jaarrekening 2016.

4. SOCIAAL DOMEIN

4.1 Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn de taken van de gemeente binnen het sociaal domein (decentralisatie AWBZ-begeleiding, Jeugdzorg en Participatiewet) uitgebreid. Uw gemeente werd verantwoordelijk voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning, en dat raakt alle leefgebieden van de inwoners: zorg, welzijn, schuldhulpverlening, werk, onderwijs, opvoedingsondersteuning en inkomensondersteuning. De invoering in 2015 verliep traag en met veel implementatieproblemen. Debet daaraan waren mede, voor een groot deel, de invoeringsproblemen die zorgverleners en andere ketenpartners hadden. Vanwege de specifieke aspecten en de aanloopproblemen die de gemeente, weliswaar steeds minder, maar nog steeds ondervindt, gaan wij in deze paragraaf apart in op het sociaal domein.

4.2 Conclusies interim controle en stand van zaken jaarrekening

In de managementletter hebben wij uw college uitgebreid geïnformeerd over de praktische problemen die de invoering van het sociaal domein in 2016 nog met zich bracht. Deze problemen deden zich ook nog de afgelopen maanden voor. Door de wijze van organiseren van de zorgverlening, zeker voor de PGB's, blijft uw gemeente sterk afhankelijk van (betrouwbare) informatie van en gegevensuitwisseling met derden en de rechtmatige uitvoering van gemeentelijk beleid (het feitelijk leveren van zorg) door derden.

Wel zijn er dit jaar ook zeker stappen gezet: intern bijv. door de interne controle op de juistheid van ingediende declaraties (via het berichtenverkeer) en 'losse' inkoopfacturen, maar ook het gedegen uitvoeren van de VIC op de Jeugdzorg en Wmo. Wij zien dit jaar ook het meer op gang komen van de digitale verwerking en het (redelijk) tijdig aansluiten op landelijke richtlijnen, bijv. de IZA-controleprotocollen. Aan de andere kant moeten wij echter vaststellen dat niet alles even snel meebeweegt: de interne organisatie is in verband met de BUCH drastisch gewijzigd. Dit heeft duidelijk ook gevolgen voor het sociaal domein: de overdracht van taken en medewerkers vergt de nodige tijd, inzet, integreren en aanpassingen van geautomatiseerde systemen, de interne planning voor aanlevering jaarcijfers die hierdoor niet is gehaald, het nog uitzoeken van declaraties en voorschotten die zijn betaald etc. Wij hebben het college hiervoor aandacht gevraagd.

De SVB heeft inmiddels een afkeurende controleverklaring verstrekt bij de verantwoording van de Pgb's. Al met al nog een aantal onzekerheden waarbij wij hebben aangegeven rekening te moeten houden. En die meewegen bij onze oordeelsvorming (over met name de rechtmatigheid) bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo.

4.3 Beheersing processen op dit moment

De conclusies uit de recent uitgevoerde VIC op de Jeugd- en Wmo dossiers zijn sterk vergelijkbaar met die van de VIC op de Jeugd- en Wmo-dossiers die in het najaar van 2016 werd uitgevoerd. Met name zien wij dat bij dossiers termijnen niet altijd zijn gehaald (formele rechtmatigheid) maar dat de basisgegevens zoals beschikkingen en de Vecozo berichten (Veilige internet communicatie in de zorg) i.h.k.v. de dossiervorming aanwezig zijn. Mede in verband met de BUCH organisatie zijn er voor het komende jaar aandachtspunten:

- Stel een werkbeschrijving/gebruikershandleiding op van alle (proces)stappen. Met name een werkbeschrijving en afspraken over de invoer in het systeem Suites voor het sociaal domein

(samenleving), de verwerking van het berichtenverkeer (o.m. hoe halen we de gegevens op, waar bewaren wij de gegevens, hoe controle in systeem en waar moet je op letten bij de controle van een declaratie);

- Controlebestanden: leg duidelijk vast bij ieder proces welke bestanden nodig zijn en welke specifieke informatie (zichtbaar) vastgelegd moet worden voor zowel de uitvoering van het desbetreffende proces als voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controles.
- Maak afspraken hoe wij omgaan met leveranciers die geen declaraties hebben verstuurd of niet reageren op foutmeldingen. Bellen wij de leverancier nog na als er twee keer een foute declaratie is verstuurd of stoppen we tijdelijk met betalen?
- Ontwikkelen managementinformatie, voortgangsrapportages etc. specifiek voor Wmo begeleiding en Jeugdzorg;
- Heiloo (en thans de BUCH) is erg afhankelijk van de softwareleverancier, van belang om er zorg voor te dragen dat er bij onze medewerkers ook meer kennis is van het applicatiebeheer en de te draaien scripts;
- Extra aandacht aan de geleverde zorg via de zogenaamde 'huisartsenroute'. Indien er declaraties voor geleverde zorg worden ontvangen waarvoor geen beschikking is afgegeven, contact opnemen met de zorgleverancier.
- Voor zover er zorgaanbieders zijn die niet via Vecozo kunnen declareren, zorg ervoor dat je dit (afwijkende) proces goed in beeld brengt en de uitzondering kenbaar maakt bij het college.
- Advies om te bewaken of de zorgaanbieders tijdig hun declaraties/facturen versturen. Wanneer dit niet het geval dient contact te worden opgenomen met de zorgaanbieder.

Naar wij hebben begrepen komt er met ingang van 1 januari a.s. een einde aan de DBC systematiek (diagnose-behandelcombinatie). Van belang is er voor te zorgen dat tijdig een andere systeem wordt geïmplementeerd en dat dit ook tijdig wordt gecommuniceerd naar de betreffende zorgaanbieders. Daarnaast dient in dat geval ook het interne administratieve systeem hierop te worden aangepast.

4.4 Resterende fouten en onzekerheden

Ook dit jaar resteren bij het afsluiten van de rekening materiele onzekerheden in het sociaal domein, met name ten aanzien van de rechtmatigheid van de zorgleveranciers. Wij behandelen hieronder de resterende fouten en/of onzekerheden (ons beeld is gebaseerd op overzichten en documentatie tot en met 2 mei 2017).

Volledigheidshalve hebben wij ons gericht op de bestedingen ten aanzien van de Jeugdwet en de nieuwe taken Wmo (begeleiding). Bij de uitvoering van de Participatiewet (BUIG) inclusief de Wsw (oud) en de reguliere, reeds bestaande Wmo hebben wij geen bijzonderheden te melden.

4.4.1 Juistheid en volledigheid Wmo en Jeugdwet

In 2016 is een duidelijke ontwikkeling waarneembaar in de facturatie en verantwoording door de zorgverleners. Alhoewel facturatie nog verre van soepel verloopt (niet alles gaat a-tempo, niet volgens de afspraken, of niet via de digitale systemen) zit er althans voor de kleinere zorgleveranciers meer structuur in dan in 2015. Maar, wij zien ook in 2016 bij de jeugdzorg dat in omvang van de totale betalingen Jeugdzorg in 2016 ruim 60% als voorschot is uitbetaald en niet op basis van digitale declaratieberichten. Dit betreft dan wel de grote zorgleveranciers zoals Parlan, Triversum en Jeugd en Gezinsbeschermers.

En net als voorgaand jaar is de gemeente voor de jaarverantwoording van de kosten Wmo en Jeugdzorg nog steeds aangewezen op de productieverantwoordingen die ze na afloop van het jaar ontvangt. Deze verantwoordingen (dwz. de nominatieve opgaven) zijn echter ten dele beschikbaar om een goede basis te kunnen vormen voor het jaarrekeningwerk 2016 (het bepalen van de onderhanden werk). Voor de kleinere zorgleveranciers zijn via de digitale berichtenverkeer in 2016 (gegevensknooppunt) feitelijke declaraties ingediend. Deze declaraties zijn tot medio januari 2017 intern gecontroleerd op juiste tarief, woonplaats etc. Daarna is de verwerking overgedragen aan de BUCH.

In het kader van de verantwoording wordt er van de grotere zorgverleners (omzet boven de € 125.000,- voor Heiloo) een controleverklaring bij de gewaarmerkte productiecijfers gevraagd.

4.4.2 Status Wmo (begeleiding)

Bij de Wmo hebben 3 van de 23 zorgverleners een omzet groter dan € 125.000,-. Wij hebben geconstateerd dat alleen de GGZ Noord-Holland Noord nog geen gewaarmerkte productieverantwoording inclusief controleverklaring heeft overgelegd. Bij de verantwoordingen van Stichting Zorgcirkel en Esdege Reigersdaal zijn goedkeurende controleverklaringen overgelegd, zowel voor de getrouwheid als rechtmatigheid. Tevens hebben wij geconstateerd dat met een aantal zorgleveranciers inmiddels vaststellingsovereenkomsten zijn afgesloten. De resterende fouten en onzekerheden hebben wij in paragraaf 4.5 samengevat.

4.4.3 Status Jeugdzorg

Van de uitvoerders in de Jeugdzorg, in totaal 53, dienen er 3 instellingen een jaarverantwoording inclusief controleverklaring in te leveren (Parlan, Triversum en Jeugd en Gezinsbeschermers), waarvan ten tijde van de afronding van de controle alleen Jeugd en Gezinsbeschermers tijdig een (niet-goedkeurende) controleverklaring heeft verstrekt. Stichting Parlan is de grootste instelling waarmee de gemeente optrekt in het kader van de jeugdzorg (in 2016 voor € 623.900,- zorg verleend). Ten tijde van de afronding van onze controle heeft deze instelling nog geen (goedkeurend) oordeel van haar accountant gekregen. Parlan heeft onlangs alle gemeenten, die zij bedient, gevraagd om een bevestiging dat alle vormen van verwijzing door een deskundige en/of kennisgeving van een gemeente als mandaat voor (rechtmatige) zorgverlening kan gelden. Deze laat gevraagde bevestiging maakt toch wel duidelijk dat het beheerst laten verlopen van de administratieve processen bij de zorgverleners nog steeds lastig is¹.

Voor de jaarrekening 2016 is aan de hand van de nominatieve opgaven van de 3 grootste zorgleveranciers voor de gemeente Heiloo de onderhanden werk positie (verplichting) bepaald, waarbij voor de overige – kleinere leveranciers – een lump sum bedrag is gehanteerd van € 100.000. Wij merken op dat voor deze grote instellingen ook in 2016 alleen voorschotten zijn betaald. De gemeente (thans de BUCH) heeft nog geen vaststellingsovereenkomsten inzake de jeugdzorg afgesloten. Aangezien er feitelijk tot op heden geen gewaarmerkte productieverantwoordingen inclusief controleverklaringen zijn ontvangen, dan wel voor kleinere leveranciers geen vaststellingsovereenkomsten zijn afgesloten, zijn de verantwoorde bestedingen voor de jeugdzorg voor de rechtmatigheid vooralsnog nagenoeg geheel als onzeker aangemerkt.

¹ Triversum heeft naar wij hebben begrepen (na 2 mei 2017) een productieverantwoording 2016 inclusief goedkeurende controleverklaring aan de gemeente toegestuurd. Omdat het oordeel rechtmatigheid niet wijzigt zijn de bedragen in deze rapportage niet aangepast.

4.4.4 Rechtmatige besteding bij de Wmo en Jeugdwet

Voor de zorg bij de Wmo en de Jeugdzorg die de gemeente zelf toekent is ze voor de juiste levering van de zorg door de zorgleverancier aan de inwoner van Heiloo afhankelijk van derden. Daarvoor heeft u contractueel met de zorgverlener afgesproken dat hij, met een accountantsrapportage bij de productieverantwoording, zal onderbouwen dat de zorg geleverd is.

Zoals in de vorige paragraaf weergegeven is bij de Jeugdzorg slechts 1 controleverklaring (op de onze peildatum) binnen en deze is met een beperking (niet goedkeurend voor rechtmatigheid). Weliswaar is het beeld bij de Wmo positiever; de 3 ontvangen controleverklaringen zijn goedkeurend van aard. Afgewacht moet worden wanneer, en wat de strekking zal zijn van de controleverklaringen ten aanzien van grote zorgleveranciers.

Nu de rechtmatige levering voor de grotere leveranciers in principe is geborgd middels door de leveranciers te verstrekken controleverklaringen, is de rechtmatige besteding van gelden door de kleinere zorgverleners punt van aandacht (in BUCH verband). Omdat wij begrepen hebben dat hiervoor nog geen eenduidig beleid is ontwikkeld, adviseren wij concrete, praktische maatregelen te nemen om hierin te voorzien.

4.4.5 Persoonsgebonden budgetten

Een deel van de Wmo- en Jeugdzorg wordt verstrekt in de vorm van persoonsgebonden budgetten (PGB's). Deze PGB's worden door de gemeente toegekend, maar het administratieve beheer wordt door de SVB verzorgd. De toekenning van PGB's door de gemeente wordt, bij de algemene beoordeling van de toekenningen Jeugd en Wmo, door de interne controle beoordeeld en de conclusie daarvan is, zoals hiervoor al weergegeven dat deze toekenningen rechtmatig zijn en juist verantwoord en doorgegeven zijn aan de SVB.

Voor de feitelijke levering van de zorg en de verantwoording van de feitelijke kosten is de gemeente afhankelijk van de SVB. En de SVB had ook in 2016 nog steeds ernstige problemen met het afronden van haar administratie en het afleggen van verantwoording daarover. Bij de op 15 maart jl. (duidelijk vroeger dan de 1 juli vorig jaar) gepresenteerde Verantwoording Jeugdwet 2016 en Verantwoording Wmo 2016 (beide algemene verantwoordingen van de SVB, dus niet met detailgegevens per gemeente) heeft de auditdienst van de SVB een afkeurende controleverklaring afgegeven. Hoofdrede daarvoor is het couloancebeleid dat de SVB in 2016 tot 1 augustus heeft gevoerd voor de zorgovereenkomsten en het couloancebeleid dat tot 1 november heeft bestaan voor ingediende declaraties. In concreto betekende couloance hier dat registeren en verwerken gericht was op het binnen afzienbare tijd uitbetalen van declaraties en het accent niet lag op controle, rechtmatigheid en juistheid.

De couloance-regimes zijn inmiddels beëindigd, dat zou kunnen betekenen dat voor 2017 er een ander accountantsoordeel bij de SVB-verantwoordingen mogelijk is. Overigens is de SVB-auditdienst ook nog best kritisch op andere proces(onderdelen), dus zeker is dat niet.

Het direct vertalen van dit afkeurende accountantsoordeel naar een individuele gemeente is lastig:

- De SVB heeft (nog) geen expliciete gegevens per gemeente heeft gepubliceerd.
- De controle van de auditdienst van de SVB is niet gericht op de gegevens per gemeente en geeft dus per gemeente ook geen oordeel.
- De SVB hanteert in de administratie het zgn. kasstelsel. Gemeenten hanteren daarentegen het stelsel van baten en lasten.

Accountants werkzaam in gemeenteland hebben daarom gekozen het gehele PGB-budget te bestempelen als onzeker bij hun foutenafweging.

Voor de beoordeling van de feitelijke levering van de zorg ontbreekt het de SVB aan concrete, goede aanknopingspunten en controlemaatregelen. Vanaf 1 november 2016 laat de SVB de budgethouder (degene die de zorg ontvangen heeft) feitelijk tekenen voor de levering van de zorg. De Auditdienst van de SVB is daar kritisch op, vraagt zich af hoe sterk dat is en adviseert dat de individuele gemeente zelf maatregelen nemen/procedures ontwikkelen om de feitelijke levering van de zorg (in omvang en kwaliteit) te beoordelen. De vraag is overigens is hoeverre de gemeente hierin zelf kan sturen.

4.5 Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse

Samenvattend hierbij de concrete financiële gegevens van Heiloo voor Wmo en Jeugdzorg:

Jeugdzorg	directe zorgaanbieders	€	2.620.514,-
	PGB via de SVB	€	220.000,-
Wmo	directe zorgaanbieders	€	989.588,-
	PGB via de SVB	€	107.500,-

Een puntsgewijze samenvatting van de fouten en onzekerheden:

➤ Fouten tegen de getrouwheid (de cijfers)	€	7.526
➤ Fouten ten aanzien van de rechtmatigheid	€	0
➤ Onzekerheid ten aanzien van de getrouwheid		
- onzekerheid over de besteding via zorgaanbieders	€	866.184
- onzekerheid over de besteding van PGB's		
100% van € 327.500 =	€	327.500
➤ Onzekerheid over de rechtmatigheid		
- onzekerheid over rechtmatige besteding via zorgaanbieders	€	2.983.672
- onzekerheid over de rechtmatige besteding van PGB's		
100% van € 327.500 =	€	327.500

De grenzen voor onze oordeelsvorming (zie par. 2.3) zijn voor fouten € 0,47 mln. (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1,4 mln. (3% van de lasten). Gemeten aan deze met u afgesproken normen voor onze controle, komen zowel de fouten als de onzekerheden, voor de getrouwheid niet uit boven de afgesproken toleranties. Ten aanzien van de rechtmatigheid wordt de grens van 3% overschreden. Dit leidt tot een oordeel met beperking in de controleverklaring.

5. UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

5.1 Jaarrekeningproces

Op 3 april 2017 hebben wij de concept jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo ontvangen. In vergelijking met vorig jaar was de concept jaarrekening bij de start van de controle nog niet compleet. Zo waren de paragrafen grondbeleid en weerstandsvermogen en risicobeheer nog niet afgerond, en waren de aanpassingen in de grondexploitatie (vanwege de wijzigingen van het BBV) nog niet in de eerste concept jaarrekening verwerkt. Wij merken hierbij nadrukkelijk op dat de wijzigingen van het BBV voor Heiloo in de jaarstukken 2016 aanzienlijk zijn. Ook dienden diverse tekstpassages nog te worden geactualiseerd of aangevuld. Tenslotte was het dossier sociaal domein nog niet beschikbaar bij de start van de controle. Om toch de jaarrekeningcontrole binnen uw planning af te kunnen ronden zijn wij wel gestart met de jaarrekeningcontrole. Dat neemt niet weg dat het controleproces van de jaarrekening dit jaar (en natuurlijk ook vanwege de BUCH implementatie) meer tijd heeft gekost als vorig boekjaar.

Op 3 mei 2017 is de gewijzigde concept jaarrekening 2016 aan ons ter controle overgelegd. Wij hebben deze definitieve concept versie beoordeeld en akkoord bevonden. In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2016.

5.2 Begrotingsrechtmatigheid

Voor de rechtmatigheidscontrole gaan wij onder meer na of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door uw raad geautoriseerde programmabegroting. Uit de jaarstukken 2016 blijkt dat er op deelprogramma 2D Onderhoud en beheer openbare ruimte per saldo een materiële overschrijding heeft plaatsgevonden van in totaal € 429.000,-. De overschrijding is in de programmamaverantwoording nader toegelicht. Een en ander is hoofdzakelijk het gevolg van hogere kosten voor het inzamelen van kunststof, BTW toerekening aan het product afvalinzameling en hogere personele doorbelastingen.

Wat verder opvalt is de significant hogere baten op deelprogramma 2G ten opzichte van de begrote baten. Het bedrag van bijna € 7 miljoen betreft grotendeels de vrijval van de verliesvoorziening (€ 6,1 miljoen) als gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties. In paragraaf 5.8 gaan wij nader in op de ontwikkelingen rondom de grondexploitaties.

Het college geeft in de programmamaverantwoording een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de begroting en werkelijkheid. Naast een financiële analyse wordt tevens de aard en reden van onder- en overschrijdingen per programma toegelicht. Tevens is aangegeven of de posten incidenteel dan wel structureel zijn. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 worden de overige over- en onderschrijdingen en eventueel daarmee samenhangende onttrekkingen uit de reserves door de raad geautoriseerd.

Wij zijn, vooruitlopend op uw besluit, hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons rechtmatigheidsoordeel.

5.3 Administratievoering

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2016 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en

passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld. Wij hebben geconstateerd dat er geen achterstanden zijn in de financiële administratie. Balansposten, inclusief memoriaalboekingen, zijn in het algemeen onderbouwd met onderliggende specificaties. Wij hebben nog enkele opmerkingen:

- In de definitieve concept jaarrekening zijn aanvullende correcties geweest voor het 'onderhanden werk' bij de zorgleveranciers voor de jeugdzorg. De verplichtingen zijn grotendeels onderbouwd op basis van de nominatieve opgaven 2016 c.q. er is voor de overige (kleinere) leveranciers een inschatting gemaakt voor een lumpsum bedrag. Deze verplichtingen zijn naar onze mening aanvaardbaar;
- De reconstructie Kanaalweg is in financiële zin in maart 2017 afgerond en sluit met een kostentotaal van afgerond € 2,3 miljoen. De financiering van dit project vindt deels plaats vanuit een bijdrage uit de grondexploitatie Boekelermeer. De bijdrage uit de grondexploitatie Boekelermeer van in totaal € 362.266,- is in de administratie 2016 en de voorliggende jaarrekening verwerkt. De gemeente Alkmaar heeft met de brief van 10 oktober 2016 voor dit project een subsidiebijdrage verleend van maximaal € 375.000,-. Ingevolge het verzoek van het college hebben wij bij de eindverantwoording op 3 april jl. een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten behoeve van de gemeente Alkmaar;
- De gemeente Heiloo heeft alle mutaties m.b.t. boekjaar 2016 nog verwerkt in de oude administratie. Dat betekent dat de eindbalans 2016 na afsluiting moet worden geconverteerd naar de nieuwe administratie bij de BUCH. Het is uiteraard van belang de afloop van de balansposten te in 2017 te monitoren.

5.4 Implementatie contractenbeheer

Wij wijzen nog op de ontwikkeling van het contractenbeheer. Alhoewel het contractenbeheer nadrukkelijk een veel breder doel heeft, zal de informatie uit het contractenregister mee kunnen bijdragen aan de bewaking van de juistheid en de volledigheid van de huren en pachten, maar ook in bredere zin bijdragen aan de interne beheersing van contracten (bijvoorbeeld het sociaal domein, inhuur, dienstverlening etc.). Gezien de nieuwe BUCH organisatie ligt het voor de hand om het contractenbeheer in de nieuwe BUCH omgeving te borgen.

5.5 Opmerkingen jaarverslaggeving

5.5.1 De jaarrekening en de BBV

De jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV geeft voor de opzet en de inrichting begroting en de jaarstukken van gemeenten de wettelijke kaders aan. Bij onze controle toetsen wij of de jaarrekening (het financiële verantwoordingsdocument) voldoet aan de formele aspecten van het BBV. In verband met de wijzigingen in het BBV hebben wij, in afstemming met Financiën, de waarderingsgrondslagen (her)beoordeeld, en is de balans qua presentatie en toelichtingen, maar zeker ook cijfermatig behoorlijk gewijzigd.

De programmaverantwoording 2016 geeft voor elk (sub)programma, de actiepunten c.q. prioriteiten en de ontwikkelingen weer en er wordt een toelichting gegeven op de afwijkingen op de begroting 2016. Ook dat per programma gebruik wordt gemaakt van indicatoren (vanaf 2017 een verplicht onderdeel van de programma's - taakvelden). Daarnaast zijn, zowel door wijzigingen in de BBV als met de door de commissie BBV uitgebrachte notities op specifieke onderwerpen nadere voorwaarden neergelegd voor de jaarrekening. Er moet nog – in de BUCH - gewerkt worden aan het op alle

fronten voldoen aan de voorwaarden. In dit rapport hebben wij enkele voorbeelden opgenomen: beleid voorziening riool en facilitair grondbeleid.

Conform de verslaggevingsvoorschriften zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening. Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

5.5.2 Programmarekening van baten en lasten

Het positieve resultaat over 2016 bedraagt na het verwerken van de mutaties in de reserves € 7,5 miljoen ten opzichte van een bijgestelde begroot negatief resultaat van nihil. Het saldo van baten en lasten na begrotingswijziging is € 1,26 miljoen negatief geraamd; het werkelijke saldo van de baten en lasten komt uit op een bedrag van € 6,4 miljoen positief. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de vrijval van de verliesvoorziening (programma 2G).

Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren:

(in € 1.000,-)	begroting na wijziging	Realisatie	afwijking
Saldo van baten en lasten	- 1.257	6.401	7.658
Saldo mutatie reserves	1.247	1.120	-127
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	- 10	7.521	7.531

In de programmarekening is een uitvoerige toelichting gegeven op de verschillen tussen de ramingen en de realisatie. Met het besluit waarmee u de programmarekening vaststelt, wordt het resultaat bestemd en wordt de gerealiseerde afwijking door uw raad geaccordeerd.

5.6 Balans en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt ultimo 2016, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 23,3 miljoen. Hiervan heeft € 6,2 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie gespecificeerd.

(in € 1.000)	begin 2016	eind 2016	toe/afname
Algemene reserve	9.079	9.607	528
Bestemmingsreserve	5.363	6.163	800
Saldo rekening	<u>2.448</u>	<u>7.521</u>	<u>5.073</u>
Totaal eigen vermogen	<u>16.890</u>	<u>23.291</u>	<u>6.401</u>

De bestemmingsreserves zijn per saldo toegenomen met € 0,8 miljoen. De toename volgt met name uit de resultaatbestemming over 2015. Met dit besluit is voor een bedrag van ruim € 1,5 miljoen aan nieuwe bestemmingsreserves gevormd. Een aantal reserves zoals de BUCH samenwerking en de IKB zijn ultimo 2016 opgeheven. In het raadsbesluit bij de jaarrekening 2016 wordt uw raad voorgesteld om 2 nieuwe bestemmingsreserves te vormen: de bestemmingsreserve 'Bovenwijkse voorzieningen' en de bestemmingsreserve 'Participatie en integratie vergunninghouders'.

5.6.1 Nieuw reservebeleid gemeente Heiloo

De gemeente heeft de Notitie reserves en voorzieningen in 2014 geactualiseerd. Daarmee is de basis gelegd voor het vigerende reservebeleid en vond tevens een harmonisatie plaats van de diverse reserves en voorzieningen. Inmiddels heeft uw raad op 16 augustus 2016 de nieuwe 'Nota reserves en voorzieningen 2017 Heiloo' vastgesteld. Dit in het kader van de harmonisering van het financieel beleid van de BUCH gemeenten. Zoals wij vorig jaar hebben verwoord, wordt bij Heiloo jaarlijks rente toegevoegd aan een viertal 4 bestemmingsreserves (kapitaallasten gemeentelijk panden). Dit overigens volgens een bestendige gedragslijn. Voor het boekjaar 2016 is het percentage nog steeds 6% en is gezien huidige marktontwikkelingen aan de hoge kant. In de nieuwe Nota reserves en voorzieningen 2017 wordt overigens - vooralsnog - uitgegaan van een meer realistisch percentage van 2%.

5.6.2 Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen

In het collegebesluit van 22 maart 2016 en het bijgaande raadsvoorstel voor de bestemming van het jaarrekeningresultaat over 2015 wordt aangegeven dat de vrijval (van een deel) van de gevormde verliesvoorziening dient te worden gestort in de bestemmingsreserve grote projecten. In het raadsvoorstel inzake de resultaatbestemming 2015 staat de reserve als zodanig ook genoemd en is de € 525.000,- ook in de financiële administratie verwerkt.

Bij de resultaatbestemming 2016 in het kader van de vaststelling van de jaarrekening zal uw raad worden voorgesteld om de € 525.000,- te onttrekken aan de bestemmingsreserve grote projecten ter dekking van de rentenadelen als gevolg van de BBV wijzigingen. In het raadsbesluit bij de jaarrekening 2016 wordt uw raad gevraagd om de vrijval van met name de verliesvoorziening in 2016 van afgerond € 7 miljoen te bestemmen ten behoeve van de financiering van de bovenwijkse voorzieningen zoals is toegelicht in de Nota actualisatie grondexploitaties 2016. Zie verder ook paragraaf 5.9 van dit rapport.

5.7 Voorzieningen

Blijkens de jaarrekening 2016 bedraagt de stand van de voorzieningen per einde 2016 € 2,3 miljoen (begin 2016 was dit € 2,8 miljoen). Uitgaven ten laste van voorzieningen worden, conform het BBV, rechtstreeks via de balans geboekt. De door de raad geaccordeerde dotaties aan deze voorzieningen lopen via de rekening van baten en lasten. In 2016 zijn er geen nieuwe voorzieningen gevormd.

5.7.1 Voorziening afvalstoffenheffing

De voorziening afvalstoffenheffing is fungeert als een egalisatievoorziening. Op basis van het BBV kwalificeert deze verplichting (jegens de inwoners) als een voorziening. In de eerste concept jaarrekening 2016 is de omvang van de voorziening nihil en resteren er geen middelen om de geraamde onttrekkingen voor het boekjaar 2017 te dekken. In de voorliggende jaarrekening is de voorziening ten laste van de staat van baten en lasten aangevuld met een bedrag van € 108.251,-.

5.7.2 Voorziening riool

Het uitgangspunt van de Notitie riolering van de Commissie BBV (2014) is dat gelden die met de rioolheffing zijn verzameld in een voorziening moeten worden beheerd omdat het middelen zijn van derden die specifiek zijn geïnd en verzameld voor rioolbeheer. Een andere besteding is dan niet toegestaan, en dat wordt met de presentatie onder de voorzieningen benadrukt. De middelen die in

vroegere jaren op een andere wijze zijn verzameld kunnen in een reserve blijven, omdat hierover de raad het 'vrije' bestemmingsrecht heeft.

Overigens gaat de BBV nog verder in haar specifieke aanwijzingen rondom riolgelden: de gelden in de voorziening (€ 1,7 mln.) moeten nader verdeeld worden in een drietal (deel)voorzieningen. Er zijn drie soorten voorziening mogelijk, die administratief gescheiden moeten worden. Een voorziening voor vervangingsinvesteringen (ook 'spaarvoorziening' genoemd): de nog niet bestede riolheffing voor vervangingsinvesteringen; een voorziening voor onderhoud: de nog niet bestede riolheffing voor onderhoudskosten en een voorziening voor onbepaalde gelden (mogen in jaarrekening overigens worden opgeteld worden bij vervangingsinvesteringen).

Deze uitwerking en onderbouwing, natuurlijk in aansluiting op het actuele Gemeentelijk Rioleringsplan (hierna te noemen: GRP), moet nog een nadere invulling krijgen.

5.8 Grondexploitatie en paragraaf grondbeleid

In de gemeente Heiloo hebben de grondexploitatie en woningbouw een aanzienlijke omvang en een divers karakter. Met een boekwaarde van € 24,7 mln., waar tegenover voor ca. € 2,49 mln. (verlies)voorzieningen zijn getroffen, zijn de grondposities nog steeds fors. De wijzigingen in het BBV voor de grondexploitatie heeft een grote invloed op de jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo. Wij lichten dit hierna nader toe.

5.8.1 Actualisatie grondexploitatie en de verliesvoorziening

Het college heeft de Actualisatie grondexploitatie 2016 op 6 april 2017 vastgesteld. De actualisatie van de grondexploitatie 2016 zal in de raadsvergadering van juni 2017 aan uw raad ter goedkeuring worden voorgelegd. De cijfers zoals opgenomen in de actualisatie grondexploitatie zijn vooruitlopend op dit besluit verwerkt in de jaarrekening 2016. In de actualisatie zijn de prognoses bijgesteld. De wijzigingen in de gehanteerde parameters zoals rente, discontovoet en looptijd van de grondexploitatie zijn aangepast naar aanleiding van de (verplichte) wijzigingen in het BBV. In de actualisatie wordt voorts ingegaan op het tempo van de gronduitgifte en is de kwalificatie van de vigerende gronden in het kader van de presentatie in de jaarrekening beoordeeld.

De gehanteerde discontovoet, het tempo van gronduitgifte, stijgende grondprijzen, maar ook het corrigeren van de aan de grondexploitatie toegerekende kosten van de bovenwijkse voorzieningen heeft een significant effect op de berekening van het eindresultaat (d.w.z. de contante waarde stijgt fors waardoor het geprognostiseerde verlies deels 'verdamp't')². Op basis van deze uitgangspunten is de verliesvoorziening bijgesteld tot een bedrag van € 2,49 miljoen. De verliesvoorziening heeft ultimo december 2016 geheel betrekking op de Boekelermeer.

5.8.2 Nota Grondbeleid

In december 2013 heeft u met de nota Grondbeleid 2013 de uitgangspunten van het grondbeleid vastgesteld. Daarmee ligt er een kader waarin de doelstellingen en de bijdragen van het grondbeleid aan de gemeentebrede ambities inzichtelijk worden gemaakt. Tevens wordt weergegeven welke instrumenten de gemeente daarvoor heeft en worden de randvoorwaarden, waaronder de financiële kaders vastgelegd. In de nota wordt dit gemeentelijk beleid opgehangen binnen de huidi-

² Voor het activeren van 'bovenwijkse' voorzieningen gelden thans (strengere) criteria: er moet profijt/nut zijn van de kosten, en er moet een causaal verband zijn met de betreffende grondexploitatie. Zo nodig dient een pro rata berekening plaats te vinden als meerdere grondexploitatie profijt hebben van de voorziening.

ge maatschappelijke omstandigheden (economisch tij, ontwikkelingen woningmarkt, demografische verwachtingen). In deze nota is nog geen rekening met de actuele regelgeving inzake de het BBV en de vennootschapsbelasting. Zoals ook in de Actualisatie grondexploitaties is verwoord, is een nieuwe Nota grondbeleid gepland voor 2017.

5.8.3 Invloed BBV-regelgeving

In het verslagjaar heeft de commissie BBV, mede in verband met de invoering van de vennootschapsbelasting, de verslaggevingsregels voor grondexploitaties aanzienlijk aangepast. Samenvattend behelzen deze met name:

- de duur van een grondexploitatie wordt beperkt tot maximaal 10 jaar;
- rentetoerekening is alleen toegestaan als dit werkelijke rentekosten van vreemd vermogen;
- het verplicht opnemen van de uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties;
- de huidige Niegg's worden per 1-1-2016 tegen de boekwaarde 'overgezet' naar de materiële vaste activa, zonder een eventuele afwaardering vanwege het wijzigingen van de waarderingsgrondslagen. De looptijd van deze 'overgangsregeling' is 4 jaar, daarna dient de gemeente een toets uit te voeren op de marktwaarde van de gronden en kan mogelijk afwaardering aan de orde zijn;
- aangekochte gronden zullen worden gewaardeerd tegen de nieuwe waarderingsregels.

Wij hebben voorafgaande en tijdens de eindejaarscontrole de effecten van de wijzigingen van het BBV³ op de grondexploitaties voor Heiloo besproken met uw controller en administrateur. De hier boven genoemde uitgangspunten zijn hierbij meegenomen.

5.8.4 Overwegingen bij de actualisatie grondexploitaties

In de jaarrekening 2016 zijn de in de vorige paragraaf genoemde wijzigingen verwerkt. Wel plaatsen wij de volgende kanttekeningen naar aanleiding van onze beoordeling.

Onderbouwing rente projectfinanciering

Volgens het BBV en de Notitie Grondexploitaties is het toegestaan om het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente Heiloo naar rato van vreemd vermogen resp. totaal vermogen te berekenen over het saldo van de boekwaarde van de betreffende grondexploitatie. De gemeente Heiloo is van mening dat de werkelijke betaalde rente van 3,08% kan worden toegepast, aangezien de langlopende leningen destijds zijn aangetrokken ter financiering van de grote projecten. Alhoewel wij de motivatie aanvaardbaar en begrijpelijk vinden, is op basis van de leningovereenkomst(en) geen directe koppeling te maken met de grondexploitaties. De wijziging van het BBV op dit punt heeft als achtergrond het Vpb motief 'arms lengths beginsel', dwz. alleen werkelijke rentekosten kunnen worden toegerekend aan het onderhanden werk. Bij een eventueel onderzoek van de Belastingdienst kan over de hoogte van de rente mogelijk discussie ontstaan.

Toepassing faciliterend grondbeleid

Ten aanzien van Campina en Nieuw Varne is sprake van uitvoering door derden⁴. Feitelijk voert de gemeente hier geen actief grondbeleid, maar faciliteert zij op basis van een overeenkomst met een

³ Zie Notitie Grondexploitaties 2016, en de Notitie Faciliterend Grondbeleid (maart 2016, BBV)

exploitant. Voor zover de gemeente ten aanzien van deze Niegg's slechts voorbereidings- en plankosten realiseert, wijzigt ook hier de kwalificatie en presentatie in de jaarrekening per 1 januari 2016.

Deze voorbereidings- en plankosten dient de gemeente te verhalen op grond van de Wet en het besluit ruimtelijke ordening op de partijen die daarvan profijt hebben. In dat geval kwalificeren de kosten als kortlopende vordering op de balans, dan wel als een overlopend actief (één en ander is afhankelijk of er een getekende overeenkomst is). Overigens staan er in Nota Faciliterend Grondbeleid nog diverse voorwaarden voor het opnemen als kortlopende vordering of als kortlopend actief (m.n. een geldig raadsbesluit, termijn van maximaal 5 jaar, kosten passend in de zogenaamde lijst van het Besluit Ruimtelijke ordening).

In de jaarrekening 2016 is de post onderhanden werk Campina terrein ad € 547.412,- overgeboekt naar de balanspost kortlopende activa. De geactiveerde kosten ad € 83.275,- van Nieuw Varne blijken niet meer te kunnen worden verhaald bij de ontwikkelaar en zijn derhalve als last afgeboekt.

Balanspresentatie Zuiderloo

De grondexploitatie Zuiderloo bestaat uit een drietal deelprojecten, waaronder Timpaan, BDP en overige ontwikkeling, waarbij het laatste genoemde deel, ongeveer 1/3 van het geheel, kan worden gekwalificeerd als 'faciliterend' grondbeleid. Immers de gemeente bezit deze gronden niet.

In verband met de gewijzigde BBV gelden er per 1 januari 2016 strengere regels, ook voor zogenaamde gemengde projecten en moet worden gezien welk deel faciliterend is dan wel bouwgrond-exploitatie. Het BBV geeft aan dat splitsing ('knip') kan leiden tot een herijking van de grondexploitatie en dat tevens een nieuw raadsbesluit nodig is. Deze knip is in de jaarrekening 2016 niet gemaakt.

In de Notitie Faciliterend Grondbeleid geeft de Commissie BBV de gemeente de mogelijkheid om een afwijkende interpretatie te kiezen als dit in de specifieke omstandigheden een andere lijn beter past. De voorwaarde is dan wel dat de gemeente dit expliciet motiveert en kenbaar maakt bij de jaarrekening en de begroting. De gemeente Heiloo volgt vooralsnog deze weg en heeft dit nader toegelicht in de jaarstukken bij de balanspost voorraden:

'Complex Zuiderloo omvat onder meer de deelplannen 1. Timpaan, 2. BPD Ontwikkeling B.V. en 3. Resterend plangebied. De afzonderlijke deelplannen zijn samengevoegd tot één grondexploitatie waardoor het mogelijk blijft de deelprojecten afzonderlijk te monitoren en kan op eenvoudige wijze een totaalbeeld gegeven worden van het gehele plangebied. De gemeente kiest bewust om deze splitsing (vooralsnog) niet door te voeren omdat dit de financiële aansturing op totaalniveau van het project bemoeilijkt. Opgemerkt wordt dat van het totale plangebied ca. 70% bouwgrond in exploitatie betreft op basis van woningaantal.'

Afsluiting drie grondexploitaties

In de voorliggende jaarrekening zijn de grondexploitaties Maalwater en Boekelermeer Kaptein, alsmede Oosterzij afgesloten. De gronden zijn verkocht, en er resteren alleen nog in beperkte mate

⁴ Ook voor deze projecten is sprake van een faciliterend grondbeleid; immers de gemeente levert een bijdrage voor de inrichting maar heeft geen gronden in bezit. Industrieterrain Oosterzij CV realiseert het plan op basis van een anterieure overeenkomst uit 2011.

kosten waarvoor een voorziening 'afronden werken' zal worden gevormd. De afboeking van de boekwaarde van Oosterzij is afgedekt door de verliesvoorziening.

5.8.5 Van NIEGG naar materiele vaste activa

In het verslagjaar zijn de Nieggs (niet in exploitatie genomen gronden) waarvan Zandzoom GHV locatie (boekwaarde € 5,6 miljoen) verreweg de grootste is overgeboekt naar de balanspost materiele vaste activa. De waardering van de gronden (balanswaarde is nu € 5,8 mln.) kan, op grond van de overgangsregeling, gedurende 4 jaar ongewijzigd blijven.

Voor deze overgangstermijn vragen wij nog aandacht. In 2016 is gestart met het nieuwe bestemmingsplan en het concept exploitatieplan. Dat betekent dat activering van hiermee samenhangende kosten met ingang van 2016 niet meer mogelijk is, tenzij de gronden in 2017 in exploitatie worden genomen. Naar wij hebben begrepen zal hiervoor een voorstel aan raad worden voorgelegd. Voorbereidingskosten kunnen overigens nog wel worden geactiveerd onder de balanspost 'immateriële' vaste activa, mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden.

In ieder geval zal door de (beperkte) termijn van de overgangsregeling er uiterlijk 31 december 2019 (het mag eerder) een toets moeten plaatsvinden op de marktwaarde van de gronden tegen de dan geldende bestemming. Dit kan eventueel leiden tot afwaardering.

5.8.6 Gronden in exploitatie

Onder de grondexploitaties is het project Zuiderloo verantwoord met een boekwaarde van € 15,7 miljoen. De grondexploitatie is opgedeeld in een drietal deelprojecten, namelijk de Timpaan, Bouwfonds Property Development (BPD) en een resterend plangebied welke door grondeigenaren zelf zullen worden gerealiseerd. Voor de Timpaan wordt in de geactualiseerde grondexploitatie uitgegaan dat de het plan uiterlijk ultimo 2022 gereed is. De fasering van de uitgifte van de gronden vindt plaats op basis van de marktomstandigheden.

Voor de BPD geldt dat er vertraging is in de procedure met betrekking tot het bestemmingsplan, wat derhalve een effect heeft op het tempo van de betalingen voor zowel de kosten als opbrengsten. De verkoop van de gronden schuiven op conform de afgesloten overeenkomst. In de geactualiseerde grondexploitatie is hiermee rekening gehouden. Voor de gemeente Heiloo zijn de afgesloten overeenkomsten een basis voor (meer) zekerheid inzake de opbrengsten.

De grondverkoop voor de Boekelermeer Fase A blijven achter, maar volgens mededeling van de vakafdeling is de laatste tijd (meer) interesse vanuit de markt voor de kavels. De gronden zijn niet recent getaxeerd, wel heeft de Stec groep in 2013 een analyse voor het bedrijventerrein gemaakt. De vakafdeling toetst overigens periodiek de m2 prijzen met de grondprijzen in de directe omgeving. Voor het negatief verwachte eindresultaat heeft uw gemeente een verliesvoorziening gevormd.

5.8.7 Advies Commissie BBV

Uit de nadere regelgeving en aanwijzingen van de commissie BBV blijkt dat de commissie graag ziet dat gemeenten meer toelichting gaan geven op hun grondbeleid. Ze doet geeft daar op meerdere plaatsen aanwijzingen of adviezen voor; een aantal daarvan zijn hiervoor al benoemd. Verder adviseert de Commissie BBV om zaken zoals de toerekening van de bovenwijkse voorzieningen vast te laten leggen in de financiële verordening. Ook het opstellen van een grondprijzenbrief met

een vastgestelde uitgifteprijs voor zowel maatschappelijke grond als intern door te leveren gronden wordt aanbevolen door de Commissie BBV.

5.9 Financiering projecten

Wij hebben vorig jaar reeds geconstateerd dat uw gemeente verschillende grote projecten uitvoert c.q. gaat realiseren zoals de 'Spoorwegonderdoorgang' en de realisatie van de aansluiting op de A9. Aan deze projecten kleven financiële risico's. Zoals hiervoor is verwoord, zijn de kosten van deze bovenwijkse voorzieningen ultimo december 2016 grotendeels, vanwege de wijzigingen in het BBV, uit de grondexploitaties gehaald.

De gemeente Heiloo betaalt als bijdrage een bedrag van € 8,5 miljoen (exclusief BTW en indexaties) voor de aansluiting van de A9. Voor het realiseren van de ondertunneling is een bedrag geraamd vanuit de grondexploitaties van € 1 miljoen. Voor de uitgaven van deze bovenwijkse voorzieningen was ultimo 2015 voldoende dekking, op basis van de uitgangspunten van het (oude) BBV. Met ingang van 2016 is het BBV gewijzigd. De verliesvoorziening is bepaald op basis van de netto contante waarde methode. De consequentie van de (verplichte) wijzigingen van het BBV op de waardering van de grondexploitaties is dat thans de nieuwe reserve op dit moment nog niet volledig dekkend is. Concreet betekent dit dat de bestemmingsreserve 'Bovenwijkse voorzieningen' ad € 7 miljoen – ervan uitgaande dat uw raad de bestemmingsreserve instelt – thans nog niet toereikend is. Dit is ook in de Nota actualisatie grondexploitaties verwoord.

In de Nota wordt voorts ingegaan op de instelling van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen en de financiering van diverse grote projecten, onder meer de A9 en de ondertunneling. In de nota staat verder nog toegelicht dat meerjarig een tekort is van ongeveer € 0,9 miljoen. In 2017 zal het college voorstellen doen om de dekking van de projecten te realiseren.

6. SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

6.1 Algemeen

De verantwoording van ontvangen specifieke uitkeringen is als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. De bijlage is door ons conform de gegeven aanwijzingen van het Rijk gecontroleerd. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan de tolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening. Wij hebben geconstateerd dat er voor de gemeente Heiloo ten aanzien van 6 regelingen bij de jaarrekening 2016 een verantwoording met betrekking tot de voor een rijksbijdrage in aanmerking gebrachte bestedingen moet worden afgelegd.

6.2 Afwikkeling subsidieregelingen

Wij hebben bij de eindejaarscontrole de resterende kosten van het project 'reconstructie Kanaalweg' afgerond. Voor dit project heeft de provincie Noord-Holland subsidie verleend. De verantwoording dient plaats te vinden via de Sisa-systematiek. Omdat in 2017 nog in heel beperkte mate kosten zijn gemaakt, kan het project in de SiSa-verantwoordingsinformatie 2016 formeel nog niet worden afgemeld. Op verzoek van uw college hebben wij de kosten 2017 t.b.v. SiSa-verantwoordingsinformatie 2017 voor dit project alvast beoordeeld. Wij hebben tevens bij de ver-

antwoording van deze kosten een controleverklaring afgegeven. Dat betekent dat voor de SiSa-verantwoordingsinformatie 2017 de bestedingen 1 op 1 kunnen worden overgenomen.

De provincie heeft in het kader van de Revitalisering bedrijventerrein Oosterzij al in 2007 subsidie verleend van € 120.000,-. Er is destijds een voorschot uitbetaald van € 96.000,-, maar wegens vertragingen zijn er tot en met 2016 nog geen bestedingen gedaan ten laste van het subsidiebudget. Voor dit project heeft uw gemeente uitstel verkregen. In de brief van 27 februari 2017 heeft de provincie aangegeven dat voor 1 augustus 2019 het vaststellingsverzoek moet zijn ingediend.

6.3 Rapport van bevindingen

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstoleranties overschrijden. Ook zijn wij van mening dat de in de SiSa bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand zijn gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

7. OVERIGE BEVINDINGEN

7.1 Fiscale aangelegenheden

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting voor gemeenten (en andere decentrale overheden) ingevoerd. Deze belastingplicht dient ertoe een gelijk speelveld te creëren ten opzichte van private ondernemingen.

Volgens de rapportage van een extern adviesbureau d.d. oktober 2015 zijn er op dit moment geen ondernemingsactiviteiten bij Heiloo. Of activiteiten vinden plaats in collectief verband (dat wil zeggen interne kring) of het is verlieslatend. De conclusie van het adviesbureau is dat vennootschapsbelasting voor Heiloo vooralsnog niet leidt tot een last. Het is wel van belang om jaarlijks intern te toetsen of er nog steeds geen sprake is van ondernemingsactiviteiten. Naar wij hebben begrepen zal de jaarlijkse toets in de BUCH worden uitgewerkt.

7.2 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Met ingang van 2013 geldt voor topinkomens een meer dwingende regelgeving: de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Deze regelgeving verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130 procent van het ministers-salaris en dwingt af dat de bezoldiging van topfunctionarissen wordt gepubliceerd. Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening, daarvoor worden gedetailleerde gegevens gevraagd; wij moeten er in onze controleverklaring een apart oordeel over geven. Door de gemeente wordt, zowel qua bezoldiging als publicatie, voldaan aan de specifieke regels.

Het Ministerie van BZK heeft eind maart 2017 een informatiebrief inzake de wijzigingen van de Wnt per 1 juli 2017 gepubliceerd. De belangrijkste wijziging is dat u de Wnt gegevens 2016 niet meer digitaal hoeft te melden. Het opnemen van de Wnt gegevens in de jaarrekening volstaat. In de nieuwsbrief zijn daarnaast enkele vereenvoudigingen doorgevoerd. Dit heeft echter geen effect voor de jaarstukken van de gemeente Heiloo.

7.3 Fraude

De accountant is wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudes te melden aan het bestuur. De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw management overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen. Van het college hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de interimcontrole en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie (memoriaalboekingen, schattingen). Wij hebben hierbij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

7.4 Uitgebreidere controleverklaring

In de jaarrekening treft u een uitgebreidere controleverklaring aan; opgesteld conform onze op dit aspect aangepaste beroepsregels. Onze beroepsorganisatie, het NBA, heeft de laatste jaren ge-

werkt aan de wijze waarop accountants in de controleverklaring rapporteren over hun controle en het oordeel bij de jaarrekening. Daarbij kwamen vragen aan de orde welke zekerheid de gebruiker van een jaarrekening kan ontlelen aan de verklaring, hoe de accountant moet communiceren over zijn rol, zijn werk en oordeel. En dit alles met het doel dat de maatschappij moet kunnen vertrouwen op het werk van de accountant.

Uitkomst van dit proces was dat de accountant meer uitleg moeten gaan geven in hun controleverklaring over zijn werkzaamheden en zijn bevindingen. In elk geval moet de accountant meer inzicht bieden in zijn risico-afwegingen en moet hij de kernpunten van zijn controle in de verklaring gaan toelichten. Accountants werkzaam in het publieke domein hebben afgesproken de nieuwe verklaring wel toe te passen, maar in een beperkte vorm. Reden voor deze beperkte toepassing is dat het accountantsrapport, deze rapportage dus, ook openbaar is en ook wordt aangeboden aan de raad. Wij trachten daarom zoveel als mogelijk overlap tussen beide documenten te voorkomen.

8. CONCLUSIE

8.1 Geconstateerde fouten en onzekerheden

De controle heeft primair tot doel een oordeel te geven over getrouwheid en rechtmatigheid. Uit onze werkzaamheden zijn geen andere controleverschillen gebleken dan hierna genoemd. De door ons gesignaleerde opmerkingen zijn allemaal verwerkt en/of gecorrigeerd in de voorliggende jaarrekening. De aanpassingen in de definitieve jaarrekening 2016 ten opzichte van de (eerste) concept jaarrekening komen hoofdzakelijk voort uit de wijzigingen van het BBV en deels vanuit het sociaal domein. Dit raakt zowel cijfermatig als de presentatie van diverse posten in de balans en programma's.

In paragraaf 4.5 hebben wij de specifieke fouten en onzekerheden rondom het sociaal domein benoemd, wij verwijzen daarnaar voor de specifieke gegevens. Gemeten aan deze met u afgesproken normen voor onze controle (zie par. 2.3), komen de onzekerheden inzake de rechtmatigheid (peildatum 2 mei 2017) uit boven de afgesproken toleranties.

De conclusie luidt dat er voor getrouwheid een goedkeurend oordeel in de controleverklaring komt; voor rechtmatigheid een oordeel met een beperking.

8.2 Samenvatting bevindingen in dit rapport

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo betreffen:

- a. Kritische beoordeling Europese aanbestedingen bij m.n. diensten en leveringen;;
- b. Ontwikkel een praktische aanpak om te beoordelen of 'kleinere zorgverleners' de zorg ook feitelijk verlenen. Doe dat eveneens bij de verleende PGB's;
- c. Er zijn aandachtspunten inzake verbeteringen procesbeheersing Jeugdzorg en Wmo (oppakken in BUCH – par. 4.3);
- d. Geef een nadere uitwerking en onderbouwing van de voorziening riolering, in aansluiting op het (actuele) GRP;
- e. Rentetoevoeging aan de grondexploitaties op basis van projectfinanciering uitwerken;
- f. Actualiseer Nota grondbeleid in verband met wijzigingen regelgeving;
- g. Evalueer Zuiderloo inzake 'knip' in gemengd project (deel faciliterend grondbeleid);

- h. Maak ten behoeve van de bovenwijkse voorzieningen een meerjarig dekkingsplan, een en ander conform de uitgangspunten zoals verwoord in de Nota actualisatie grondexploitaties in relatie met de instelling en verdere uitwerking van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen;
- i. Overweeg de aanbevelingen van de Commissie BBV (grondprijzenbrief, uitgangspunten bovenwijkse voorzieningen opnemen in financiële verordening);
- j. Bewaak afloop kortlopende balansposten uit de oude administratie in 2017;

8.3 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2016 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Goedkeurend
De rechtmatigheid	Beperking

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening 2016 ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

Wij hebben niet gecontroleerd op de in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen. Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

Mr. Drs. J.C. Olij RA

Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage

Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2016

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop de tabel/het rapport van bevindingen betrekking heeft

Type overheidslaag:	Gemeente	selecteer uit lijst
Naam berichtgever:	Heiloo	bijvoorbeeld: Aa en Hunze
Berichtgevercode:	0399	bijvoorbeeld: 1680
Rapportage-periode:	2016	
Bestandsnaam:	sisa_2016_060399_Tabel_fouten_en_onzekerheden wordt automatisch ingevuld	

* In februari 2016 wordt op www.cbs.nl/sisa een bestand geplaatst waarin u deze code kunt opzoeken

Vindplaats: Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina: 26

Fouten en onzekerheden 2016

Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II			geen opmerkingen
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (inclusief bestrijding spoorweglawaaï)			geen opmerkingen
E26	Spoorse doornijdingen, tranche 1			geen opmerkingen
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden			geen opmerkingen
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2016			geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2016			geen opmerkingen